

Fredagen den 22 Maj 1874.

Kammaren sammanträdde kl. $\frac{1}{2}$ 11 f. m.

Justerades 3 protokollsutdrag för sistlidne dag.

Föredrogs och bifölls Lag-Utskottets den 21 dennes bordlagda utlåtande N:o 47, i anledning af väckta motioner angående användande af inkomster utaf ledigt pastorat; hvarefter ett protokollsutdrag rörande detta ärende upplästes och godkändes.

Herr Grefven och Talmannen samt Kammarens Herrar Ledamöter afgingo kl. nära 11 till Storkyrkan, der riksdagspredikan hölls af e. o. Hofpredikanten, Doktor C. H. Bergman. Efter gudstjenstens slut begaf sig Kammaren till Rikssalen, hvarest, sedan Herrar Talmän till Hans Maj:t Konungen framfört Kamrarnes underdåniga välönskningar samt riksdagsbeslutet blifvit uppläst af Chefen för Kongl. Civil-departementet, Herr Statsrådet Bergström, Hans Maj:t Konungen med ett tal afslutade Riksdagen.

Sedan Herr Grefven och Talmannen samt Kammarens Herrar ledamöter återgått till samlingsrummet och intagit sina platser, anmälde sig och yttrade

Herr vice Talmannen: Då jag förvisso vet mig uttala Kammarens enhälliga önskan, vågar jag hemställa, dels att Herr Grefven och Talmannen behagade tillåta, att det tal, hvarmed Herr Grefven å Rikssalen till Hans Majestät Konungen framförde Kammarens underdåniga afskedshelning, måtte nu varda uppläst, och dels att Kammaren måtte besluta, att detta tal må intagas och förvaras i Kammarens protokoll.

Efter det Kammaren uppå gjord proposition härtill lemnat bifall, uppläste Herr Grefven och Talmannen det ifrågavarande talet, hvilket lydte sålunda:

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Innan denna Riksdag nu går att afslutas, anhåller Första Kammarren, att till Eders Kongl. Maj:t få frambara de uppriktiga uttrycken af sina från hjertat gående känslor af vördnad, tillgifvenhet och välönskan för Konung och Konungahus.

Bland de flera frågor af vigt, som varit under behandling vid denna riksdag, har, genom bifall till Eders Kongl. Maj:ts förslag till nymellanrikslag, ett länge önskadtt steg blifvit taget till underlättande af samfärdseln emellan de förenade rikena. Likaledes bidragande till samma mål har anslag blifvit beviljadt till understöd för anläggningen af en ny jernvägsförbindelse med Norge; hvarjemte den redan förut beslutade jernvägen genom Jemtland blifvit bestämd till bredspårig. Genom rika skördar af jordbrukets alster och sällsynt lyckliga konjunkturer för öfriga näringar har den enskilda välmågan och företagsamheten nått en förut hos oss icke sedd utveckling. Den härigenom uppkomna betydliga tillökningen af statens inkomster och statsverkets så medelst vunna öfverskott hafva medgifvit, att Riksdagen, utan ökad tunga för de skattedragande, kunnat i flera riktningar bevilja betydliga dels förhöjda och dels nya anslag, samt särskildt i väsendtlig mån tillgodose statens löntagare med dyrtidstillägg för stigande lefnadskostnader. Till förstärkande af den grund, på hvilken vårt penningeväsende och kreditlagstiftning hvila, har ett betydelsefullt steg blifvit af Riksdagen taget genom beslut att enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar böra vid anfordran inlösa dessa sedlar med guld.

Vid samhällets ständigt fortgående utveckling bildar hvarje riksdag en ny länk. Denna länk kan vara af jemförelsevis större eller mindre betydelse; vigtig är den alltid. Vår tid vet icke af något fortfarande stillestånd; hvad som icke går framåt, går i längden tillbaka. I Svea land finnas icke några djupa sjelfva samhällsgrunden försvagande missförhållanden, Hos oss brottas de skiljda meningsbrytningarne, icke för att fiendtligt tillintetgöra hvarandra, utan på det sanningens och det bästas seger må framgå ur striden, och säkrast betrygga ett älskadtt fosterlands sanna väl. Mätte detta höga mål mer och mer uppnås! I samvetsgrannt och oafåtligt arbete derfor skall Första Kammarren alltid deltaga, lika som att dertill bidra stadse skall af denna Kammare anses för dess högsta ära och lycka.

Lifvad af sådana känslor anhåller Första Kammarren att i Eders Kongl. Maj:ts nåd och ynnest få vara innesluten.

Herr Grefven och Talmannen uppstod och yttrade:

Mine Herrar!

Då vi nu efter slutad riksdag åtskiljes, tillåten mig, Mine Herrar, att till eder frambära en vördnadsfull afskedshelsning, i förening med de oskrymtade uttrycken af min uppriktiga tacksamhet för den vänskap, välvilja och förtroende, som här kommit mig till del.

Vid bedömandet af vårt lands förhållanden, det politiska lifvet inom detsamma, och särskildt de resultater, som våra riksdagsarbeten gifvit, lemna de, likasom allt menskligt, utan tvifvel mycket öfrigt att önska. Dessa brister utgöra för fosterlandsvännen en kraftig maning till oafslätligt bemödande för fäderneslandets bästa; men de innebära icke någon anledning till misströstan eller nedslagenhet. Gudsfruktan, upplysning, frihet och arbetsamhet äro i vårt land hemvanda gäster. Med dem och genom dem skall, under lagens af alla erkända värde, Svea folk mer och mer framgå till förädling och lycka. Arbetet härför är kärt för hvar och en bland oss; och, då vi nu skiljas till våra olika verksamhetskretsar, mötas vi för visso alla i den från hjertat gående önskan: "Gud bevara Konung och fädernesland"!

Härå svarade Friherre Sprengtporten:

Herr Grefve och Talman!

Ett skifte i tidsföljden af våra riksdagar har uppnått sin gräns; och då hvarje sådant medför en förnyad erinran om den tacksamhet, som åligger Kammarens ledamöter till den högt aktade ledaren af deras förhandlingar, har jag blifvit anmodad att till Herr Grefven och Talmannen framföra ett uttryck af dessa, lika uppriktiga som oföränderliga tänkesätt.

I den förhoppning, att de beslut, som vid riksdagen blifvit fattade, och hvilka till en del berört frågor af en synnerligen grannlaga och betydelsefull beskaffenhet, må i utförandet mötas af en emotsedd framgång och ett erkännande, som motsvarar de bevekelsegrunder ifrån hvilka de utgått, helsa vi slutet af våra arbeten, under det vi innesluta oss i vår vördade talmans fortfarande vänskap och hågkomst.

Kammarens Herrar Ledamöter åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 2 e. m.

In fidem
O. Brakel.
